

“Fără educație ecologică suntem lipsiți de orice viitor”

publicat in revista Didactica Pro, nr.4(74) septembrie 2012

În anul 2009, când trăsura roșie a lui Voronin a fost răsturnată de alegători, prima mea Scrisoare Deschisă către noua conducere, se rezuma la o rugămintă veche de peste 2 decenii – introducerea obligatorie a educației ecologice în sistemul de învățământ din R.Moldova. Cum credeți, cei de „sus” au nevoie ca generațiile prezente și viitoare să aibă un nivel minim de cultură și educație ecologică?

E destul să deschizi ochii și să privești afară ca să înțelegi că în R.Moldova educația ecologică a populației și a generației tinere întârzie, cel puțin, cu o jumătate de secol. Localități până la streașină în gunoi; dealuri alunecate sau spintecate de râpe; mii de hectare de soluri ca aurul distruse, otrăvite sau betonate; sute de râuri mici transformate în canale de deșeurii; zeci de dumbrăvi seculare măcelărite; mii de locuri pitorești transformate în gunoiști etc. Tot prăpădul din jur, pe care îl vedem de mulți ani, face parte din vechiul model sovietic de administrare a teritoriului, de transformare a pământului moldovenesc într-un colhoz fără nici o perspectivă, cârpit din toate părțile, falimentar și întreținut din bugetul de stat ca să nu se prăbușească definitiv. Oricât am încerca să ascundem realitățile ecologice, e imposibil să nu vezi că cetățenii acestei republici, timp de 70 de ani duc un război perfid împotriva propriului lor mediu de viață, bătându-și joc de un pământ mănos și mult prea răbdător. Atitudinea autorităților centrale și locale față de resursele naturale, dar și mentalitățile colective față de mediul înconjurător, reprezintă cel mai zdrobitor barometru al culturii și educației ecologice. Mă întreb a câta oară: de ce atâta batjocură și neînțelegere față de natură, de ce atâta împotrivire de a educa măcar copiii și nepoții noștri în spiritul dragostei față de natură? De la altă parte, eufemistic vorbind, e greu de înțeles, în ce măsură factorii de decizie de astăzi conștientizează necesitatea introducerii obligatorii a obiectului de educație ecologică în sistemul de instruire de toate nivelurile din R.Moldova?

Mai este un aspect foarte important: societatea moldovenească a luat în serios programul Alianței de aderare a R.Moldova la familia țărilor din Uniunea Europeană (UE). După atâtea drumuri făcute de conducerea de la Chișinău, la Bruxell, Strasburg, Paris sau Berlin, îmi vine foarte greu să cred că liderii moldoveni încă nu ar fi convinși că protecția mediului înconjurător în Europa constituie o prioritate fundamentală, de la care nici o țară nu se poate abate, că orice candidat la UE e obligat, în primul rând, să respecte cu strictețe standardele și Directivele de mediu. Declarațiile goale că vom face, că vom avea grijă de natură sunt curmate din start de instituțiile comunitare responsabile de securitatea ecologică a Uniunii Europene, ele cerând fapte, nu vorbe. Iată de ce, conducerea R.Moldova ar trebui să vadă cu alți ochi problemele de mediu și un prim pas ar fi susținerea masivă a unui Program național de educație ecologică a cetățenilor moldoveni. Altfel, UE nu va permite ca în spațiul ei să intre 4 milioane de homo sovieticus, care nu știu să prețuiască natura, mediul înconjurător, curățenia, respectul pentru picătura de apă și firul de iarbă verde. S-ar mai cere de adăugat, că anume educația și instruirea ecologică din familie și școală deschide drumul spre o înțelegere mult mai clară ce reprezintă mediul nostru de viață și formează responsabilități individuale față de natură, biodiversitate, ecosisteme, dezvoltare fără a degrada sau distruge mediul înconjurător. În cartea sa intitulată „Gândindu-ne la Terra: educația ecologică și perspectivele umane” (2004)

David Orr accentuează că „după 12 sau 16 sau 20 de ani de educație, majoritatea absolvenților nu au o viziune integrată, unitară asupra mediului de viață. Consecințele pentru personalitatea lor și pentru planetă sunt foarte simțite. De exemplu, există o rutină în a forma economiști care nu dețin nici cea mai rudimentară înțelegere a ecologiei și termodinamicii. Astfel se explică de ce sistemele economice naționale nu scad din produsul intern brut costurile degradării, poluării, sărăcirii biotice, eroziunii solului, prezenței otrăvurilor chimice în aer sau apă și epuizarea resurselor naturale. ... Toată educația ar trebui să fie, de fapt, educație ecologică.” Corect: la ce ne trebuie o educație îngustă care contribuie la distrugerea ecosistemelor vii și a vieții pe Terra?

Demersurile Mișcării Ecologiste din Moldova privind introducerea educației ecologice în sistemul de învățământ național au o durată de peste un sfert de veac. Anii trec, conducerile se schimbă, până și imperiul sovietic s-a prăbușit, iar Ministerul Educației încă nu a adunat curajul necesar să arunce la coșul de gunoi sloganul marxist, că „misiunea omului e să supună natura și să ia totul de la ea”. Dovadă servește și conținutul Strategiei Sectoriale de Dezvoltare pentru anii 2012 – 2020 – „Educația – 2020” elaborată de Ministerul Educației, e vorba de principalul document de politici în domeniul educației (supus consultării publice până la 15.09.2012), în care principiile educației ecologice și durabile lipsesc cu desăvârșire. Firește, noi nu am dori să mai treacă un sfert de veac, fiindcă mă tem că până atunci, cu un asemenea comportament antiecologic, pământul Moldovei va ajunge un deșert lipsit de viață și de oameni.

Și dacă se spune că speranța moare ultima în sistemul de educație și instruire, Mișcarea Ecologistă din Moldova a expediat oficial propunerile sale pentru „ecologizarea” Strategiei „Educația-2020”. Fără a intra în detalii, propunerile noastre sunt mai mult decât clare:

- pe termen scurt (2012-2014) – ecologizarea sistemului de învățământ de toate nivelurile;
- pe termen mediu (2013-2015) – ecologizarea instituțiilor de stat;
- pe termen lung (2015-2020) – ecologizarea societății moldovenești și a economiei naționale.

Nu cerem nimic pentru noi, cerem pentru viitorul european al R.Moldova. În fond, propunerile Mișcării Ecologiste sunt dictate de timp și se înscriu în drepturile fundamentale ale cetățenilor la un mediu curat, garantat de art. 37 din Constituția R. Moldova, de prevederile Convențiilor internaționale de mediu ratificate de R. Moldova, de responsabilitățile externe asumate de statul moldovenesc în demersurile sale internaționale și de integrare europeană. Dacă luăm în calcul și țările din spațiul post-sovietic, suntem printre ultimii pe continentul european, care încă nu am inclus ecologia, protecția mediului înconjurător și dezvoltarea durabilă între obiectele obligatorii de școlarizare și educație. Sper, ar fi de prisos să vorbesc despre importanța acestui obiect, în fața unei generații tinere, care se află actualmente în fruntea Ministerului Educației și privește spre Europa.

Alecu RENIȚĂ,

Președinte al Mișcării Ecologiste din Moldova,

Cavaler al „Ordinului Republicii